

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/370376173>

Орієнтири європеїзації норм законодавства про соціальну безпеку

Conference Paper · November 2022

DOI: 10.5281/zenodo.7483392

CITATIONS

0

1 author:

Viacheslav Hladky

Volodymyr the Great Educational and Scientific Institute of Law

85 PUBLICATIONS 59 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Host Link For The Interest Of Great Works [View project](#)

Operation Management [View project](#)

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут права
Центр проблем імплементації європейського соціального права
Кафедра трудового права та права соціального забезпечення
Національного академія правових наук України
Бюро з проблем трудового права

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Тези доповідей учасників
III Міжнародної науково-практичної конференції
(16 листопада 2022 р.)

За редакцією:
доктора юридичних наук, професора,
академіка НАПрН України
М.І. Іншина

кандидата юридичних наук
М. Б. Мельник

Київ – 2022

УДК 349.2 (477) (043.2)

Правове забезпечення соціальної безпеки в умовах євроінтеграційних процесів:
тези допов. учасн. III Міжн. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16 листопада 2022 р.) / за ред.
проф. М. І. Іншина, к.ю.н. М. Б. Мельник. – 149 с.

ISBN 978-617-7625-74-1

Укладачі:

А.В. Іваницький, М.Б. Мельник

У збірнику вміщено тексти наукових доповідей, присвячених дослідженню соціальної безпеки та соціальної політики, актуальним науковим і практичним проблемам реформування трудового та соціально-забезпечувального законодавства в контексті соціальної безпеки. Для фахівців, які працюють у вищезазначеній галузі, науковців, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів і студентів.

Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

ISBN 978-617-7625-74-1

© Центр проблем імплементації
європейського соціального права, 2022

© Колектив авторів, 2022

ЗМІСТ

Реформування трудового законодавства в умовах воєнного стану

Амелічева Лілія Петрівна	7
ЩОДО КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД УРЯДОВОГО ПРОЄКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ПРАЦЮ» (2022 р.)	
Байло Олена Володимирівна	10
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ ПРО ПОНОВЛЕННЯ ПРАЦІВНИКА	
Бориченко Катерина Валеріївна	13
ВИЗНАННЯ НЕДІЙСНОЮ УМОВИ ПРО ВИПРОБУВАННЯ ПРИ ПРИЙНЯТТІ НА РОБОТУ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ	
Важженчук Сергій Ярославович	15
ДО ПИТАННЯ ГЕНЗИ КОНЦЕПЦІЇ ЕКСПАНСІЇ ТРУДОВОГО ПРАВА	
Костюченко Олена Євгенівна	17
ЗАХИСТ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ ІЗ СІМЕЙНИМИ ОБОВ'ЯЗКАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	
Кучма Ольга Леонідівна	20
ДО ПИТАННЯ ПРО ОБЛІК РОБОЧОГО ЧАСУ ВОДІЇВ	
Мельник Костянтин Юрійович	22
ДО ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ПРИ ПРИЙНЯТТІ НА РОБОТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Мельник Марія Богданівна	25
ВАЛІДНІСТЬ ДОКТРИНИ ТРУДОВОГО ПРАВА: ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ	
Остапенко Юлія Олександрівна	27
ПОСИЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ ШЛЯХОМ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ТРУДОВИХ ПРАВ	
Павліченко Ірина Миколаївна	30
СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ПРАЦІВНИКА ЯК РЕЗУЛЬТАТ ДІЇ ПОЛОЖЕНЬ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ	
Подорожній Євген Юрійович	32
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕВЕДЕННЯ ТА ЗМІНИ ІСТОТНИХ УМОВ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	
Сіроха Дмитро Ігорович	34
ОСОБЛИВОСТІ КОРПОРАТИВНОЇ НОРМОТВОРЧОСТІ У ТРУДОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ	
Чанишева Галія Інсафівна	36
ЩОДО ДОГОВІРНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	

Реформування соціального законодавства в умовах воєнного стану

Бабич Надія Олександрівна	39
ФАКТОРИ ОБМЕЖЕНОСТІ ЄВРОПЕЇЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ	
Барсук Марина Анатоліївна	42
ЗМІСТ МЕТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ СУДДІВ В УКРАЇНІ	
Вишновецька Світлана Василівна	45
СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, ЯК РЕЗУЛЬТАТ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ	
Вітко Олександр Юрійович	47
ЩОДО СУТНОСТІ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИНИ ЯК ОБ'ЄКТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ В КОНТЕКСТІ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	
Гудзь Анна Олександрівна	50
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИСМНИЦТВА В КОНТЕКСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ	
Ілларіонова Світлана Ігорівна	52
СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ ЯК ФАКТОР ІНДИКАТОРУ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ	
Іншин Микола Іванович	54
СТАН СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Казанчук Ірина Дмитрівна	57
ЩОДО ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК СКЛАДОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ	
Колеснік Тетяна Володимирівна	59
ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	
Костенко Владислав Геннадійович	61
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Малюга Леся Юрївна	64
ДО ПИТАННЯ ПРО СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВРАЗЛИВИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	
Мельник Ярослав Ярославович	67
КОДИФІКАЦІЯ БЕЗПЕКОВИХ НОРМ В СОЦІАЛЬНОМУ ПРАВІ: ДО ПИТАННЯ РОЗРОБКИ «КОДЕКСУ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»	
Миколасць Анатолій Петрович	70
ДО КЛАСИФІКАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ ЗІ СТОРОНИ ГРОМАДСЬКОСТІ	
Пожарова Оксана Вікторівна	73
РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ	

Северюков Денис Георгійович	75
СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА У СИСТЕМІ ЦІЛЕЙ ТА ФУНКЦІЙ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ	
Сіньова Людмила Миколаївна	77
ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНОЇ ОСОБИ В УКРАЇНІ	
Тищенко Олена Володимирівна	80
СОЦІАЛЬНА РОБОТА ЯК СУСПІЛЬНО-КОРИСНА ДІЯЛЬНІСТЬ	
Черноус Світлана Миколаївна	84
ДОДАТКОВЕ СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	
Щербина Віктор Іванович	86
КАДРОВА БЕЗПЕКА ЯК ЮРИДИЧНА КАТЕГОРІЯ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ	

Трибуна молодого науковця

Ангілопова Бажена Юріївна	89
ДО ПИТАННЯ ПРО СОЦІАЛЬНИЙ РИЗИК ЯК ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ	
Аніна Олександра Олександрівна	91
ГАРАНТІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ МОЛОДІ В УКРАЇНІ	
Гладкий В'ячеслав В'ячеславович	94
ОРІЄНТИРИ ЄВРОПЕЇЗАЦІЇ НОРМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО СОЦІАЛЬНУ БЕЗПЕКУ	
Дегтярєва Вікторія Олександрівна	97
ОПЛАТА ПРАЦІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Дяченко Ольга Андріївна	100
КОНЦЕПТУАЛЬНО-СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ У СФЕРІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН	
Керекеша Аліна Віталіївна	103
СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Козлов Олександр Сергійович	106
ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА БЕЗПЕЧНІ І ЗДОРОВІ УМОВИ ПРАЦІ ПІД ВПЛИВОМ КОНЦЕПЦІЙ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	
Костюк Юрій Вікторович	109
ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ В ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАНІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ	
Кочегарова Крістіна Юріївна	113
ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА ОЗНАКИ АУТСОРСИНГУ ТА АУТСТАФІНГУ ЯК ФОРМ ЗАЙНЯТОСТІ	

Купрун Євгенія Петрівна	115
МАТЕРІАЛЬНА ФОРМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ	
Малицька Ірина Олексіївна	117
ТЕНДЕНЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Мидель Андрій Михайлович	121
СПОСІБ ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ: ПІДХОДИ ДО ДЕФІНІЦІЇ	
Порицька Юлія Миколаївна	123
ЗАХИСТ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ У ВИПАДКУ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ	
Рудницький Іван Валерійович	126
ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	
Савера Валерія Максимівна	129
МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ СІМЕЙ З ДІТЬМИ	
Світовенко Дарина Вікторівна	132
ОСОБЛИВОСТІ ЄВРОПЕЇЗАЦІЇ НОРМ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ	
Сова Вікторія Валеріївна	135
ЗМІСТ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ У КОНТЕКСТІ СТВОРЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	
Спицька Катерина Олегівна	138
ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ В УКРАЇНІ	
Черезова Тетяна Олександрівна	140
СОЦІАЛЬНІ ПРАВА ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ: ПРОБЛЕМИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ	
Шкода Влада Миколаївна	142
СТАН ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВОЮ ОСНОВНИХ ЗАВДАНЬ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ МИТНИХ ОРГАНІВ	
Янковський Валерій Андрійович	145
СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗЕМЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	

надання першого робочого місця. В подальшому, переконані, гарантії соціального захисту молодих громадян повинні бути суттєво розширені, а сама відповідна сфера має бути зафіксованою на законодавчому рівні як пріоритетна.

Список використаних джерел:

1. Гришина Ю.М., Малога Л.Ю. Правові засади реалізації молодіжної політики України із врахуванням викликів сучасного світу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2021. Серія «Юриспруденція» № 49. С.112-116.

2. Кайтанський О.С. Правове забезпечення соціального захисту в Україні: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.05. Одеса, 2015. 22 с.

3. Чорна М. Сутність права громадян на соціальний захист. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 4. С. 151-156.

4. Про основні засади молодіжної політики: Закон України від 27.04.2021 року № 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>

Науковий керівник: докт.юрид.наук Малога Л. Ю.

Гладкий В'ячеслав В'ячеславович

Міжрегіональна Академія управління персоналом,

Навчально-науковий інститут права

імені князя Володимира Великого,

аспірант

ОРІЄНТИРИ ЄВРОПЕЇЗАЦІЇ НОРМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО СОЦІАЛЬНУ БЕЗПЕКУ

Стратегічне спрямування України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі визнане конституцієдавцем важливою державотворчою основою, в контексті якої Україна використовує можливість комплексної трансформації процесу її становлення в якості правової, демократичної та соціальної держави у відповідності до державотворчої практики, виробленій саме в рамках ЄС. Зважаючи на це, в нашій державі триває європеїзація національного законодавства, розробляються та проводяться різноманітні реформи не лише з метою набуття статусу держави-члена ЄС, а щонайперше для того, щоби долучитись до групи розвинених правових держав, які існують в рамках комплексу сучасних цивілізаційних цінностей. Відтак, можемо дійти думки, що:

1) процес удосконалення національного законодавства (передусім в частині, що регулює соціальну безпеку найбільш вразливих категорій громадян) не доцільно орієнтувати на некритичне «вбирання» європейського досвіду упорядкування тих чи інших обставин дійсності. В цьому процесі необхідно виходити із того, що вдосконалення українського законодавства може ґрунтуватись на використанні зарубіжного досвіду правового регулювання будь-якої держави світу (також і неєвропейської; звісно, крім держави-агресора та її сателітів), коли відповідний досвід є прогресивним і об'єктивно застосовним в Україні. Так, якщо наша держава дійсно бажає реалізувати євроінтеграційні прагнення, то в цьому сенсі буде неприпустимим досягнення цієї мети за рахунок сурогатної нормотворчості, імітації сповідування європейських цінностей. Відповідна мета досягається в мотивованій діяльності усіх національних суб'єктів нормотворчої діяльності, цілісно спрямованій на забезпечення ідеалів панування права, гуманізму, людиноцентризму та справедливості. Крім того, в окресленому питанні доцільно відійти

від ідеї (зведеної, на жаль, практично до аксіоми), що найбільш прогресивні та цивілізовані держави світу знаходяться виключно в ЄС й лише їх досвід упорядкування правових відносин є дороговказом для побудови дійсно правової, соціальної та демократичної держави. У цьому контексті, по-перше, неприпустимим є применшення значимості (знецінення) досвіду правового регулювання суспільних відносин в Україні, зокрема, в соціальній сфері. По-друге, слід мати на увазі, що «клуб» прогресивних соціальних держав, в дійсності, є набагато ширшим, охоплюючи країни практично всіх континентів планети.

Додатково в цьому питанні необхідно аналізувати також досвід правового регулювання й тих держав, результати відповідної діяльності в яких є спірними. Серед таких держав особливе місце займають Сполучені Штати Америки, які вважаються, з одного боку, взірцем західної демократії та прикладом побудови економічно успішної правової держави, а з іншого боку – державою, в котрій наявні суттєві проблеми в соціальній сфері;

2) процес європеїзації національного законодавства повинен уникати певного «автоматизму» в запозиченні європейського досвіду правового регулювання суспільних відносин, адже, на що вказують також українські юристи-трудовики [див., напр.: 1, с. 236–237; 2, с. 196, 308, 332–333], правове регулювання навіть розвинених європейських держав не позбавлене низки концептуальних і практичних проблем, які шкодять забезпеченню соціальної безпеки працівників.

Враховуючи викладене наголосимо на тому, що на сьогоднішній день в світі не існує держав, в яких би в повній мірі були відсутні проблеми правового регулювання суспільних відносин, а особливо – нормативно-правове упорядкування правового статусу (та реалізації цього статусу) найбільш вразливих категорій населення. З огляду на це слід мати на увазі, наступне:

1) в цих державах здійснюються різного виду заходи, які сприяють мінімізації ризиків цієї категорії населення в зазначеній сфері. Як вже зазначалось, соціальна політика будь-якої держави загалом є своєрідним “маркером” того, як саме вона в дійсності відноситься до людини – найвищої соціальної цінності [3, с. 281]. Враховуючи той факт, що соціальна політика держави завжди ґрунтується на принципах права та відповідній нормативно-правовій основі, а ця основа не характеризується належним рівнем якості практично в усіх державах світу, то в означеному питанні слід виходити з наступної логіки: цивілізованість держави встановлюється на підставі аналізу того, як саме публічна влада спрямовує свої зусилля на: (а) моніторинг проблем соціальної сфери; (б) виявлення потенційних проблем забезпечення соціальної безпеки населення та окремих, найбільш соціально вразливих груп населення (щонайперше, осіб з особливими сімейними обов’язками, вагітних жінок, осіб передпенсійного віку, осіб з інвалідністю, молоді); (в) оперативне та повноцінне (ефективне, раціональне) вирішення вказаних проблем на нормативно-правовому, інституційному, організаційно-правовому та на інших рівнях;

2) дослідження досвіду цих держав може сформулювати теоретико-практичне підґрунтя для удосконалення режиму трудової діяльності працівників, які є особами з інвалідністю, в Україні.

Вказане є вкрай актуальним питанням, адже, по-перше, усвідомлення українським законодавцем цивілізаційної нагальності потреби подолання проблеми дискримінації соціально вразливих категорій осіб вже тривалий час стало безспірним аргументом формування та реалізації політики держави щодо формування т. зв. «Держави рівності». По-друге, поточний процес трансформації України, спрямований на її осучаснення, а тому

потребує стабілізації та гармонійного розвитку суспільних відносин, а щонайперше – в сфері праці, адже: 1) будь-яка сучасна правова і соціальна держава природно бажає оптимізувати можливості реалізації трудового потенціалу працездатних людей; 2) в Україні триває процес переосмислення права, балансу публічного та приватного інтересів, виправданості управлінського втручання держави в ті чи інші приватні сфери буття людини і громадянина, а також в окремі сфери буття людини, в яких вона може брати повноцінну участь в соціальному житті суспільства.

Враховуючи викладене та те, що найвищою соціальною цінністю в Україні є людина, й цей державницький підхід визначає людиноцентристське парадигму розвитку держави, можемо дійти висновку, що основним орієнтиром європеїзаційних реформ в нашій державі є саме людина, її життя та здоров'я (утім, цей фактор повинен осмислюватись в контексті публічних інтересів, хоча публічні інтереси не можуть бути достатнім виправданням для відступу від координат людиноцентристської парадигми розбудови України в якості сучасної європейської, соціальної та правової держави). Керуючись цією логікою, доходимо висновку, що ідея набуття Україною членства в ЄС, котра стала реальністю з 23 червня 2022 р., не може бути виправданням для некритичного «копіювання» норм законодавства держав-членів ЄС про соціальну безпеку. У зв'язку із цим наголосимо на наступному: некритична «європеїзація» законодавства не наближуватиме державу до членства в ЄС, а свідчатиме лише про цивілізаційну незрілість публічної влади (на відміну від Українського народу, в якому спостерігається дедалі глибша інтеграція в систему європейських цінностей, нетолерантність до традиційних стереотипів про соціально вразливих категорій населення). Іншими словами, набуття членства в ЄС не може прискорюватись лише тим фактом, що держава-кандидат у члени Союзу повністю «скопіювала» законодавство (також інституційну структуру) Франції чи Німеччини (як відомо, адаптація потребується лише в тих межах, в яких це передається в директивах Європарламенту, Ради, а також уточняється в «завданнях» для держави-кандидата), а тим, що характеристика цивілізованості держави-кандидата є відповідною цивілізаційним стандартам співіснування держав в рамках Союзу. З огляду на це, прискорення євроінтеграції криється не стільки в європеїзації законодавства (навіть не всім державам-членам ЄС властива дисциплінованість у гармонізації законодавства з правом ЄС, а частина з них дотримуються в цьому питанні підходу ригідної перифералізації [див., напр.: 4, с. 101–117; 5; 6]), скільки в тому, що Україна буде спроможною створити правопорядок, за якого людина буде дійсно вищою соціальною цінністю.

В акресленому аспекті й набуває надзвичайної актуальності потреба вдосконалення норм законодавства про соціальну безпеку, адже ці норми законодавства створюють режим комплексної безпеки вищої соціальної цінності. При цьому в процесі вдосконалення законодавства про соціальну безпеку слід виходити з наступних орієнтирів: 1) усталених традицій і новачій правового регулювання реалізації державою соціальної функції (також в частині делегування такої функції суб'єктам невідних повноважень, зокрема, роботодавцям, профспілкам, суб'єктам громадянського суспільства), а також фактичного ефекту реалізації таких норм законодавства (враховуються переваги, недоліки нормотворчих підходів, інституційного, матеріального, інформаційного та ін. забезпечення реалізації цих норм); 2) мети трудового права [7, с. 102–103], а також мети забезпечення соціальної безпеки (планування, створення та контролювання суб'єктами забезпечення соціальної безпеки належних умов соціально безпечного існування суб'єкта (людини, групи людей, суспільства в цілому), на якого

спрямовані превентивні, захисні, відновлювальні заходи соціального захисту у відповідній сфері соціальної життєдіяльності такого суб'єкта), крізь призму якої слід оцінювати переваги та недоліки правового регулювання забезпечення соціальної безпеки в Україні, в державах-членах ЄС та в ін. соціальних державах світу. У зв'язку із цим, вбачається потреба у розробленні та затвердженні урядовою постановою Концепції забезпечення соціальної безпеки населення «Держава рівності – 2030», в якій серед іншого повинна міститись «дорожня карта» поступової оптимізації режиму соціальної безпеки, як однієї з фундаментальних умов розбудови України в якості сучасної європейської соціальної держави.

Список використаних джерел:

1. Карпушова О. В. Проблеми правового регулювання праці суддів в умовах євроінтеграції України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05. Київ, 2020. 466 с.
2. Луцюк П. С. Концептуальні засади юридичної відповідальності в сучасних умовах розвитку трудового законодавства : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05. Сєверодонецьк, 2017. 468 с.
3. Гладкий В. В. Щодо гідної праці суддів в Україні. Проблеми розвитку соціально-трудова прав та профспілкового руху в Україні : матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 травня 2020 р.) / за заг. ред. К. Ю. Мельника. Харків : ХНУВС, 2020. С. 280–284.
4. Ганчо А. И. Проучване на трудовомедицинските проблеми на временно заети работещи : дис. ... науч. степ. «д-р» : 7.4. София, 2020. 136 с.
5. Dimitrova A. L. Understanding Europeanization in Bulgaria and Romania: following broader European trends or still the Balkan exceptions? *European Politics and Society*. 2021. Vol. 22 (2). P. 295–304. doi:10.1080/23745118.2020.1729054.
6. Tokarczyk R. Problemy harmonizacji polskiej kultury prawnej z kulturą prawną Unii Europejskiej. *Studia Europejskie*. 2004. № 3. S. 69–85.
7. Гладкий В. В. Мета трудового права як сучасної цивілізаційної цінності. *Соціальне право*. 2021. № 3. С. 99–105. doi:10.32751/2617-5967-2021-03-12.

Науковий керівник – докт. юрид. наук, проф. Заросило В.О.

Дегтярєва Вікторія Олександрівна

*Харківський національний університет внутрішніх справ,
аспірантка*

ОПЛАТА ПРАЦІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнні дії, які проводяться на території України внесли свої корективи у діяльність багатьох підприємств, установ, організацій. На сьогоднішній день, для багатьох роботодавців постає актуальне питання щодо зменшення заробітної плати для своїх працівників. Верховною Радою України прийнято Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», який на період дії воєнного стану вносить обмеження та особливості щодо регулювання трудових відносин. Обмеження стосуються також питання оплати праці працівників. Так, статтею 3 вказаного закону у період дії воєнного стану роботодавець має право перевести працівника на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, без його згоди (крім переведення на роботу в іншу місцевість, на території якої тривають активні бойові дії), якщо така робота не